

‘Quicksan natuurtoets Steile Bank - Urkerstraat, Lemmer’

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: **'Quickscan natuurtoets Steile Bank - Urkerstraat, Lemmer'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 10-232

Status: Conceptrapport

Datum: 26 juli 2010

Auteur: Ing. M.(Martijn) Bunskoek

Veldonderzoek: Ing. M.(Mike) Wallink en M. (Maik) van der Veen

Eindredactie: Ir. A.B. (Arjen) Goutbeek

Opdrachtgever: Witpaard

Contactpersoon: Dhr. G.J. van Houten

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2010)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Bunskoek, M. (2010). 'Quickscan natuurtoets Steile Bank - Urkerstraat, Lemmer'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 10-232. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Gebiedsbescherming	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet.....	3
2.3	Nota Ruimte.....	3
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	5
3.1	Methode.....	5
3.2	Flora en vegetatie	5
3.3	Vleermuizen.....	6
3.4	Overige zoogdieren	7
3.5	Broedvogels.....	7
3.6	Vissen.....	8
3.7	Amfibieën.....	8
3.8	Overige soortgroepen	9
	Geraadpleegde bronnen	10
	Bijlagen	
I Verspreidingskaart Wilde gagel	
II Nestgelegenheid Huismus	
III Nestgelegenheid Gierzwaluw	
IV Wettelijk kader	

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

Voorliggende quickscan natuurtoets is uitgevoerd voor Witpaard (contactpersoon dhr. G.J. van Houten). De natuurtoets is noodzakelijk ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing voor de sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden in combinatie met een herinrichting van het openbaar groen op een terrein aan de Steile Bank - Urkerstraat in Lemmer.

De Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de geplande ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Het onderzoeksgebied maakt geen deel uit van een gebied dat is beschermd krachtens de Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur of ander gebiedsgericht beleid. Op basis van de afstand, aard van de ingreep en tussenliggende barrières zijn uitstralende effecten op dergelijke gebieden ook niet aan de orde.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Onderstaand worden de bevindingen kort weergegeven:

- In het onderzoeksgebied zijn met uitzondering van de middelhoog beschermde Wilde gagel (FF-wet tabel 2/Rode Lijst 'gevoelig'), de laag beschermde Zwanenbloem (FF-wet tabel 1) en Krabbenscheer (Rode Lijst 'gevoelig') geen andere beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten;
- In de bebouwing zijn matig geschikte vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen, deze kunnen echter op basis van een aanvullend bezoek worden uitgesloten. Er wordt geen schade aan vlieg- en/of jachtroutes van vleermuizen verwacht. Het onderzoeksgebied fungeert vermoedelijk als foerageergebied voor enkele vleermuissoorten;
- Verspreid in het onderzoeksgebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten als Rosse woelmuis, Egel, Bosmuis, Aardmuis, Gewone bosspitsmuis en Huisspitsmuis te verwachten;
- In het plangebied komt de jaarrond beschermde Huismus voor met naar schatting 5-10 broedparen, nesten en broedplaatsen van andere jaarrond beschermde soorten zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht;
- In het plangebied worden diverse algemene broedvogels verwacht, zoals Winterkoning, Waterhoen, Wilde eend, Tjiftjaf, Bosrietzanger, Vink, Zwartkop, Roodborst, Heggenmus, Merel, Houtduif en Groenling;
- De sloten in het plangebied vormen geschikt voortplantingsbiotoop voor diverse algemene, laag beschermde amfibieënsoorten (FF-wet tabel 1). Deze soorten overwinteren ook in het plangebied in de sloten of in ruigte en onder beplanting;
- Er zijn geen reptielen of beschermde vissen en ongewervelden aangetroffen en/of te verwachten. Geschikte biotopen voor deze soortgroepen ontbreken.

Nader onderzoek en mitigerende maatregelen

- Bij de beoogde plannen gaat mogelijk de groeiplaats van Wilde gagel verloren. Door de groeiplaats in te passen (en de groeiomstandigheden te waarborgen) binnen de plannen blijft de groeilocatie en de functionaliteit ervan gewaarborgd en zijn in het kader van de Flora- en faunawet geen verdere maatregelen noodzakelijk. Is inpassing binnen de plannen niet mogelijk, dan zijn aanvullende voorwaarden van toepassing. Hierbij zijn twee opties mogelijk, namelijk via het aanvragen van een ontheffing of het opstellen van een ecologisch werkprotocol (paragraaf 3.2);
- Als gevolg van de sloop van de seniorenwoningen zullen 5-10 paartjes Huismussen verdwijnen. Uit de omgevingscheck is gebleken dat voldoende uitwijkmogelijkheden zijn in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Om de functionaliteit van het leefgebied te bewaren en schade aan individuen te voorkomen dient de nestlocatie buiten het broedseizoen verwijderd te worden of dient een veldbezoek uitgevoerd te worden waaruit blijkt dat geen broedende vogels of nesten met jongen meer aanwezig zijn. Wanneer deze maatregelen in acht worden genomen, dan is het aanvragen van ontheffing Flora- en faunawet niet noodzakelijk voor Huismus. Daarnaast kan de nieuwbouw geschikt worden gemaakt voor Huismus door vervangende nestgelegenheid aan te bieden (paragraaf 3.5);
- Bij de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde plantensoorten, kleine zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Het overtreden van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet is hier voor laag beschermde soorten echter niet aan de orde, omdat automatisch vrijstelling geldt;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor begin maart en na eind juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Voorliggende quickscan natuurtoets is uitgevoerd voor Witpaard (contactpersoon dhr. G.J. van Houten). De natuurtoets is noodzakelijk ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing voor de sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden in combinatie met een herinrichting van het openbaar groen op een terrein aan de Steile Bank - Urkerstraat in Lemmer.

De Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de geplande ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

Het plangebied ligt tussen de Rondweg (N359) en de Urkerstraat en Steile Bank binnen de bebouwde kom van Lemmer (figuur 1). Het plangebied omvat een braakliggend terrein aan de Steile Bank (hier zijn recent woningen gesloopt), een aantal seniorenwoningen aan de Urkerstraat en een perceel met (vochtige) bosschages en struweel en een vlindertuin. In het plangebied liggen verschillende permanent waterhoudende sloten.

De beoogde plannen in het gebied bestaan uit de sloop van de nog aanwezige bebouwing en het herinrichten van het openbaar groen. De herinrichting van het openbaar groen voorziet onder andere in de aanleg van twee waterpartijen met natuurvriendelijke oevers tussen de nieuwbouw en de Rondweg. Ten behoeve van deze herinrichting zullen delen van de aanwezige bosschages worden verwijderd en de aanwezige sloten vergraven.

Figuur 1: Ligging van het onderzoeksgebied (geel omlijnd) binnen de bebouwde kom van Lemmer (Bron kaartondergrond: Google Earth).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen). Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het onderzoeksgebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welke gebiedsbescherming uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen.

2 Gebiedsbescherming

2.1 Inleiding

In dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzengebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

2.2 Natuurbeschermingswet

In de Natuurbeschermingswet is de bescherming geregeld van Vogelrichtlijngebieden, Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Vogel- en Habitatrichtlijngebieden worden tezamen Natura 2000-gebieden genoemd. Onderstaand wordt ingegaan op eventuele effecten op Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Het onderzoeksgebied ligt op ruim twee kilometer afstand van het Natura 2000-gebied IJsselmeer. Het gebied is aangewezen voor vier habitattypen van open water en (laag)veenmoerassen, Rivierdonderpad, Meervleermuis, Noordse Woelmuis, Groenknolorchis, 10 broedvogelsoorten en 31 niet-broedvogelsoorten. Voor al deze habitattypen en (vogel)soorten zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld.

Gezien de aard van de ingreep (sloop, nieuwbouw en herinrichting binnen de bebouwde kom), de tussenliggende afstand en barrières (bebouwing en infrastructuur) zijn geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied te verwachten.

Beschermde Natuurmonumenten

Het dichtstbijzijnde Beschermd Natuurmonument is 'Friese IJsselmeerkust', op een afstand van circa drie kilometer ten westen van het plangebied. Dit Beschermd Natuurmonument is komen te vervallen als gevolg van een aanwijzing als Natura 2000-gebied. Voor zover de doelstellingen van het Beschermd Natuurmonument Natura 2000-waarden betreffen, maken deze deel uit van de instandhoudingsdoelstellingen. Indien de doelstellingen geen Natura 2000-waarden betreffen, houden deze doelstellingen, zoals de bescherming van het natuurschoon, hun zelfstandige betekenis.

Gezien de aard van de ingreep (sloop, nieuwbouw en herinrichting binnen de bebouwde kom), de tussenliggende afstand en barrières (bebouwing en infrastructuur) zijn geen negatieve effecten op het Beschermd Natuurmonument te verwachten.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De Nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling wordt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gerealiseerd en worden ondermeer ganzenfoerageer- en weidevogelgebieden aangewezen.

EHS

Door het rijk en provincies is een beleidskader opgesteld met de spelregels die gelden bij ingrepen binnen de EHS. In dit beleidskader is aangegeven dat ingrepen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS alleen onder voorwaarden worden toegestaan. In dit kader moet allereerst in beeld worden gebracht wat de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in of nabij het plangebied zijn. Provincies hebben het rijksbeleid doorvertaald in het provinciaal beleid.

Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de 'Nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Het onderzoeksgebied is niet begrensd als EHS. Het dichtstbijzijnde als EHS aangemerkt gebied ligt op een afstand van ruim 700 meter. Omdat het onderzoeksgebied geen deel uitmaakt van de EHS is directe aantasting zoals areaalverlies niet aan de orde. Op basis van de afstand en tussenliggende barrières (bebouwing en infrastructuur) is ook aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden niet aan de orde.

Natuur buiten de EHS

Het onderzoeksgebied ligt in de bebouwde kom. Er is zodoende geen sprake van aantasting van door de provincie Friesland aangewezen gebieden met specifieke natuurwaarden, zoals weidevogel- of ganzenfoeragegebieden.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Methode

Op 22 juni 2010 is het onderzoeksgebied overdag bezocht. Daarnaast heeft op 2 juli 2010 een aanvullend nachtelijk bezoek plaatsgevonden. Tijdens het de bezoeken is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (zogenaamde tabel 2- en 3-soorten). Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Het nachtelijke bezoek is uitgevoerd met het oog op het vaststellen van vleermuizen. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie 'geraadpleegde bronnen') en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in bijlage IV.

3.2 Flora en vegetatie

Het plangebied bestaat onder andere uit een braakliggend terrein waar algemene (pionier)soorten zijn aangetroffen als Perzikkruid, Vogelmuur, Schapenzuring, Gewone paardenbloem, Melganzevoet, Canadese fijnstraal, Gewoon duizendblad, Heermoes, Paarse dovenetel en Klein kruiskruid. Langs en in de sloten zijn onder andere Zwanenbloem (FF-wet tabel 1), Krabbenscheer (enkele exemplaren, Rode Lijst gevoelig), Riet, Kikkerbeet, Liesgras, Veenwortel, Grote waterweegbree, Grote egelskop, Blaartrekkende boterbloem, Rietgras en Pitrus aangetroffen. In de vochtige bosschages en vlindertuin zijn soorten vastgesteld als Krulzuring, Akkerdistel, Riet, Dagkoekoeksbloem, Grote lisdodde, Gewone rolklaver, Holpijp en een exemplaar van de zwaarder beschermde Wilde gagel (FF-wet tabel 2/Rode Lijst gevoelig). Op de verspreidingskaart in bijlage I is de groeilocatie van de Wilde gagel aangegeven. In het plangebied zijn geen andere beschermde of bedreigde Rode Lijstsoorten aangetroffen en deze worden op basis van de terreingesteldheid ook niet verwacht.

Figuur 2: De groeiplaats van Wilde gagel in het plangebied

Bij de beoogde plannen gaat mogelijk de groeiplaats van Wilde gagel verloren. Door de groeiplaats in te passen (en de groeiomstandigheden te waarborgen) binnen de plannen blijft de groeilocatie en de functionaliteit ervan gewaarborgd en zijn in het kader van de Flora- en faunawet geen verdere maatregelen noodzakelijk. Is inpassing binnen de plannen niet mogelijk, dan zijn aanvullende voorwaarden van toepassing. Binnen de eind augustus 2009 opgestelde 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet', is het - bij de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten zoals Wilde gagel - namelijk noodzakelijk te werken onder bepaalde voorwaarden. Hierbij zijn twee opties mogelijk, namelijk via het aanvragen van een ontheffing of het opstellen van een ecologisch werkprotocol.

In de voorwaarden van de ontheffing en de inhoud van het werkprotocol zal (op basis van in het recente verleden verleende ontheffingen) staan dat de struik verplant dient te worden naar een daarvoor geschikte locatie (zure, natte en venige bodems) in de nabijheid van de huidige groeiplaats. Het uitgraven van de Wilde gagel dient dan tijdens de bladverliezende periode van de soort te gebeuren (november tot eind februari). Het verwijderen en verplaatsen van de Wilde gagel dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige op het gebied van flora.

Bij de planrealisatie gaan daarnaast mogelijk exemplaren van de algemene en laag beschermde Zwanenbloem (FFW tabel 1) verloren. Voor laag beschermde plantensoorten geldt echter automatisch een vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor laag beschermde soorten niet aan de orde is.

3.3 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders etc. Tijdens het dagbezoek is vastgesteld dat verblijfplaatsen van vleermuizen in de seniorenwoningen aan de Urkerstraat niet geheel uit te sluiten zijn omdat spouwmuuren aanwezig zijn die via de dakrand mogelijk toegankelijk zijn. Om duidelijkheid te krijgen of het plangebied belangrijk is voor vleermuizen is daarom een aanvullend nachtelijk bezoek gebracht. Hierbij zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld. Gezien de resultaten van het aanvullende bezoek (waarbij alleen enkele foeragerende exemplaren zijn waargenomen) en de matige beoordeling van de geschiktheid van het plangebied voor (verblijfplaatsen van) vleermuizen is het zeer aannemelijk dat in het plangebied ook in andere perioden van het jaar geen verblijfplaatsen aanwezig zijn. Extra aanvullend onderzoek naar vleermuizen wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

De ligging binnen de bebouwde kom garandeert een veelheid aan structuren die als oriëntatiepunten kunnen worden benut. Bovendien zal de vervangende nieuwbouw en (nieuwe) beplanting in de toekomst ook kunnen worden gebruikt ter oriëntatie. Er worden dan ook geen vliegroutes aangetast door de plannen.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Dit is in voorliggende situatie niet het geval. Het onderzoeksgebied wordt in de huidige situatie wel gebruikt

als foerageergebied voor vleermuizen (enkele Gewone dwergvleermuizen). Het onderzoeksgebied zal echter met de nieuwe inrichting ook in de toekomst geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen blijven vormen zodat er zodoende geen sprake kan zijn van schade aan foerageergebied.

3.4 Overige zoogdieren

De bebouwing is aan de buitenzijde gecontroleerd op de aanwezigheid van geschikte openingen en verblijfplaatsen van de middelhoog beschermde Steenmarter (FFW tabel 2). Omdat geschikte openingen in bebouwing ontbreken kunnen verblijfplaatsen worden uitgesloten. Daarnaast zijn rondom de bebouwing geen sporen aangetroffen als uitwerpselen, prenten en prooiresten die kunnen duiden op de aanwezigheid van deze soort. Andere zwaarder beschermde soorten worden ook niet in het plangebied verwacht omdat geschikte biotopen daarvoor ontbreken.

Binnen het onderzoeksgebied zijn mogelijk vaste verblijfplaatsen van laag beschermde (FFW tabel 1) zoogdieren als Rosse woelmuis, Aardmuis, Egel, Bosmuis, Gewone bosspitsmuis en Huisspitsmuis te verwachten. Ook is de niet-beschermde Huismuis te verwachten.

Bij de planrealisatie gaan exemplaren en verblijfplaatsen van algemene en laag beschermde (FFW tabel 1) zoogdieren verloren. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt overigens automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

3.5 Broedvogels

Aangezien dit een quickscan betreft, is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

In augustus 2009 is door het Ministerie van LNV de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' uitgebracht, waarin is aangegeven welke nestplaatsen en hun functionele omgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespendif, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Als nesten van genoemde soorten worden aangetroffen dient een omgevingscheck te worden uitgevoerd. Een deskundige moet vaststellen of er voor de soort een vervangende, potentiële nestlocatie en/of foerageergebied te vinden is in de omgeving. Als dat niet het geval is dient er een alternatieve nestlocatie en/of foerageergebied te worden aangeboden. Indien dat ook niet mogelijk is dient er ontheffing te worden aangevraagd.

Tijdens het onderzoek is extra aandacht uitgegaan naar Huismus en Gierzwaluw. De Huismus is aangetroffen op het dak van twee seniorenwoningen. Op het dak van beide woningen zat een territoriaal mannetje en in de nabijheid daarvan bevond zich een grote groep Huismussen in een struik. Dit betroffen voor een belangrijk deel jonge vogels en vrouwtjes. De verwachting is dat dit jaar circa vijf tot tien paartjes (Huismus is een polygame soort) in het plangebied broeden of hebben gebroed.

Als gevolg van de sloop van de seniorenwoningen zullen vijf tot tien paartjes Huismussen verdwijnen. Uit de omgevingscheck is gebleken dat voldoende uitwijkmogelijkheden (alternatieve broed- en slaapplekken) zijn in de directe omgeving, in de wijken ten zuiden, van het onderzoeksgebied. Om de functionaliteit van het leefgebied te bewaren en schade aan individuen te voorkomen dient de nestlocatie buiten het broedseizoen (globaal loopt de broedtijd van half maart tot en met augustus)

verwijderd te worden of dient een veldbezoek uitgevoerd te worden waaruit blijkt dat geen broedende vogels of nesten met jongen meer aanwezig zijn. Wanneer deze maatregelen in acht worden genomen, dan is het aanvragen van ontheffing Flora- en faunawet niet noodzakelijk voor Huismus. Door de nieuwbouw geschikt te maken voor Huismus is hervestiging van de soort in het plangebied goed mogelijk. Dit kan door vervangende nestgelegenheid (optioneel ook voor Gierzwaluw) aan te bieden (zie hiervoor bijlage II en III).

Gierzwaluw is niet aangetroffen en broedplaatsen zijn in de te slopen woningen ook niet te verwachten. Wel komt Gierzwaluw in de omliggende woonwijken voor. Voor de aanwezigheid van (broedplaatsen van) andere vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn, zijn ook geen aanwijzingen gevonden. Deze worden zodoende ook niet verwacht.

Overige soorten

De beplanting en vochtige struwelen in het plangebied vormen geschikt broedbiotoop voor diverse algemene broedvogels zoals Winterkoning, Tjiftjaf, Bosrietzanger, Vink, Zwartkop, Roodborst, Heggenmus, Merel, Houtduif en Groenling. Langs de sloten zijn soorten als Wilde eend en Waterhoen te verwachten.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de meeste te verwachten soorten kan de periode tussen begin maart en eind augustus worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. Een soort als Houtduif kan bijvoorbeeld tot half november broedend aanwezig zijn. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Door de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het veelal mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen. Indien blijkt dat broedende vogels afwezig zijn, is het ook mogelijk om binnen de broedperiode van vogels aan te vangen met de werkzaamheden.

3.6 Vissen

De sloten in het plangebied zijn tijdens het dagbezoek bemonsterd met een schepnet. Hierbij is alleen de algemene en niet beschermde Tiendoornige stekelbaars vastgesteld. Beschermde soorten zijn niet aangetroffen en worden op basis van de bemonstering en het aanwezige biotoop ook niet verwacht.

3.7 Amfibieën

In het plangebied zijn in de sloten de algemene en laag beschermde Bastaardkikker, Kleine watersalamander en Meerkikker (alle FF-wet tabel 1) aangetroffen. Daarnaast worden ook Gewone pad en Bruine kikker (ook FF-wet tabel 1) verwacht. De sloten vormen een geschikt voortplantingsbiotoop voor alle hiervoor genoemde amfibieënsoorten. Deze soorten kunnen ook overwinterend in het plangebied worden aangetroffen in ruigtes en in de strooisellaag onder beplanting. De Bastaard- en Meerkikker overwinteren overigens voornamelijk in de modderbodem van de sloten.

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen amfibieënsoorten geschaad worden bij uitvoering gedurende het voortplantingsseizoen en winterhalfjaar. Voor bovengenoemde laag beschermde amfibieën geldt overigens automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze laag beschermde amfibieën niet aan de orde is.

Wegens het ontbreken van geschikt voortplantingsbiotoop, voor strikt beschermde

soorten, in en in de nabijheid van het plangebied, worden geen zwaarder beschermde overwinterende amfibieën in het plangebied verwacht.

3.8 Overige soortgroepen

Gezien de terreingesteldheid van het onderzoeksgebied en bekende verspreidingsgegevens, kan verder worden geconcludeerd dat er geen reptielen en beschermde ongewervelden en weekdieren aanwezig en te verwachten zijn.

Geraadpleegde bronnen

- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen (2009a) Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b) Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Hustings, F.J. & J.W. Vergeer (red.), 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels (1998-2000). KNNV-Uitgeverij.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- Provincie Friesland, Digitale natuuratlas Fryslan (www.fryslan.nl)
- Provincie Friesland, Streekplan 2006 (www.fryslan.nl)
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).

BIJLAGEN

BIJLAGE I: VERSPREIDINGSKAART WILDE GAGEL

Quickscan natuurtoets Steile Bank - Urkerstraat, Lemmer

BESCHERMDE FLORA

LEGENDA

- Groeiplaats Wilde gage
(FF-wet tabel 2/RL 'gevoelig')

Inventarisatie 22-06-2010 Def.tek. 23-07-2010

© ECOGROEN ADVIES BV 2010

BIJLAGE II: NESTGELEGENHEID HUISMUS

De Huismus is de afgelopen decennia sterk in aantal achteruit gegaan; sinds 5 november 2004 is de soort op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten opgenomen. Vergeleken met 1960 is de populatie gehalveerd. Eén van de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang is het verdwijnen van nestgelegenheid en openbaar groen. Hieronder zijn de drie belangrijkste mogelijkheden beschreven om vervangende nestgelegenheid voor Huismus te creëren.

Huismussenpannen

Het bedrijf Waveka verkoopt speciale Huismussendakpannen en grote dakpanfabrikanten als Lafarge en Koramic kunnen door hen gemaakte dakpantypen op verzoek uitvoeren in een nestpan-variant voor Huismussen (ronde opening), hoewel dit niet voor alle typen kan.

Figuur 2: Mussendakpan ([www.waveka](http://www.waveka.nl))

Vogelvide

De Vogelvide biedt Huismussen een veilige nestplek onder dakpannen. Het product kan worden aangebracht bij de onderste rij pannen op het dak, ter hoogte van de dakvoet. Simpel gezegd is het een prefab nestkast die over de gehele breedte van het dak kan worden aangebracht. De Vogelvide® voldoet aan de eisen zoals gesteld in het Bouwbesluit. De Vogelvide kent een aantal geïntegreerde functies zoals:

- past onder vrijwel alle soorten pannen en alle soorten pannendaken;
- waarborgt een goede ventilatie van het dak;
- voorkomt dat vogels verder onder de pannen kruipen, zodat vervuiling wordt tegengegaan;
- duurzaam en eenvoudig, zowel in de professionele bouwwereld als door particulieren toe te passen.

De Vogelvide is de afgelopen jaren met goed resultaat getest in Noordwijk, Amsterdam, Alkmaar en Hardenberg. Voor meer informatie wordt verwezen naar de website van de Vogelbescherming (www.vogelbescherming.nl) en Monier (www.monier.nl).

Figuur 3: Vogelvide (www.vogelbescherming.nl)

Mussenkasten en mussenflats

Deze houten of betonplex nestkasten zijn kant en klaar te koop, maar zijn ook eenvoudig zelf te (laten) maken. Ze zijn erg geschikt om onder oversteken en dakgoten te plaatsen. Ondanks het gebruik van duurzame materialen hebben deze kasten een beperkte levensduur en daarom verdient de vogelvide de voorkeur. Wel zijn deze kasten geschikt als tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld als de vervangende nieuwbouw op zich laat wachten. In zo'n geval kunnen bestaande panden in de buurt met zulke kasten worden uitgerust. Nestkasten worden onder andere geleverd door Vivara. Ze zijn in alle kleuren te verven.

Adressen voor nadere informatie:

www.waveka.nl

www.vivara.nl

<http://www.haagsevogels.nl/cms/index.php?page=mussenflat-bouwen>

Figuur 4: Mussenkast (www.vivara.nl)

BIJLAGE III: NESTGELEGENHEID GIERZWALUW

Gierzwaluwen accepteren diverse vormen van kunstnesten. Hieronder worden de tot nu toe effectief geachte oplossingen besproken. (Bron: Mourmans, 2002) Onderhoud en schoonmaak van kunstnesten is niet nodig omdat Gierzwaluwen vrijwel geen nestmateriaal aanbrengen en niet in het nest poepen. Voor alle nestplaatsen geldt: In verband met de vrije val van nestverlatende jonge Gierzwaluwen is het van belang dat onder nestplaatsen een minimale ruimte is van 3 meter. Onder de invliegopening mag zich geen plat dak bevinden.

Neststenen

Deze holle bouwelementen met een invliegopening zijn de meest duurzame broedplaatsen die te bedenken zijn en verdienen de voorkeur boven andere oplossingen. Gierzwaluwen keren generaties opeenvolgend terug naar dezelfde nesten, tientallen of wellicht honderden jaren lang.

Er kunnen een aantal neststenen in de nieuwbouw geplaatst worden (liefst minstens tien). Gierzwaluwen zijn namelijk koloniebroeders, en als één steen bezet is zullen er spoedig meer bezet raken. Ze dienen uitsluitend in koele noord- en oostgevels van gebouwen te worden ingemetseld. Indien de neststenen tussen 10:00 en 18:00 in de schaduw blijven kunnen ook andere windrichtingen overwogen worden. Blinde monotone zijgevels zijn ideaal. Wel dienen neststenen geclusterd te worden. De vogels hebben oriëntatiepunten nodig zoals regenpijpen, ornamenten en ramen. Groepjes van 4-6 verdienen de voorkeur. Een ruime aanvliegroete is een vereiste en de neststenen moeten niet dicht bij openstaande ramen worden geplaatst. Neststenen worden o.a. geleverd door Artiprex en Waveka. Ze zijn in alle kleuren te verven.

Geïntegreerde nestgelegenheid

In dakoversteken kunnen holle ruimten worden gecreëerd met een invliegopening. Ook kan in siermetselwerk een invliegopening worden aangebracht. Architecten kunnen bij het ontwerpen van gebouwen ruimten speciaal inrichten als nestplaats. Dat kan zo gebeuren dat behalve de invliegopening de broedruimte niet zichtbaar is. Qua windrichting en bescherming tegen hitte geldt hier hetzelfde als voor neststenen. Ruimten onder platte daken dienen door bijvoorbeeld een cementgebonden plaat of een extra steenlaag te worden beschermd tegen directe zonnestralen.

Gierzwaluwpannen

Indien een pannendak met een dakhelling steiler dan 45 graden wordt toegepast, kunnen Gierzwaluwpannen worden gebruikt. Deze vormen alleen de toegang tot de bovenkant van het dakbeschot. Een Gierzwaluw die gebruik maakt van de opening maakt een nestje op enige afstand van de opening, in de kruising van de panlat en tengel. Dergelijke pannen kunnen alleen worden toegepast op dakvlakken die op het noorden en noordoosten zijn gericht. Toepassing die niet aan bovenstaande eisen voldoet zorgt voor te hoge temperaturen (tot meer dan 60 graden Celsius) die dodelijk zijn voor de jongen. Gierzwaluwpannen worden o.a. geleverd door Monier en Waveka. Ze zijn in allerlei kleuren en typen verkrijgbaar. Ook kunnen van bestaande ventilatiepannen nestpannen worden gemaakt.

Gierzwaluwkasten

Deze (vaak houten) nestkasten zijn kant en klaar te koop en zijn asymmetrisch van vorm, zodat er een donkere hoek in de kast zit, ver van de invliegopening. Deze kasten zijn erg geschikt om onder oversteken en dakgoten te plaatsen. Ondanks het gebruik van duurzame materialen hebben deze kasten een beperkte levensduur en daarom verdienen bovenstaande oplossingen de voorkeur. Wel zijn deze kasten geschikt als tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld als de vervangende nieuwbouw op zich laat wachten. In zo'n geval kunnen bestaande panden in de buurt met zulke kasten worden uitgerust. Nestkasten worden o.a. geleverd door Vivara. Ze zijn in alle kleuren te verven.

Adressen voor Gierzwaluwproducten

www.vogelbescherming.nl
www.artiprex.nl
www.waveka.nl
www.vivara.nl
www.monier.nl

BIJLAGE IV: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

- 1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

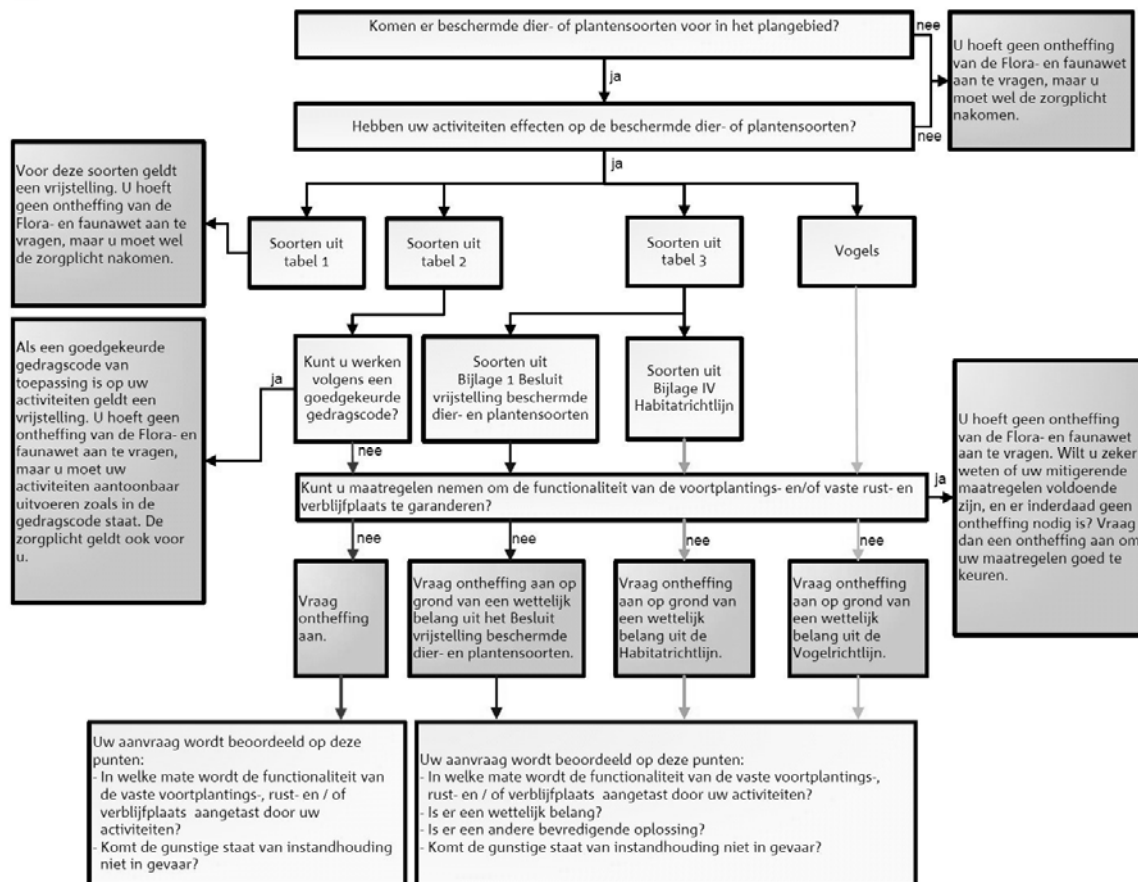
- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van LNV ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.minlnv.nl 'Onderwerpen Natuur'. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.